(1)

॥सीतामनुस्माहे॥ विदपउलियाचां कूनुनि पंथु॥ आनिलासर्व सेनेचां मुखीनथु॥ पुढें लक्ष्मना ञतिनैकस
नाथु॥ कोपेलक्षीना जाला॥१॥ वानरद्विराचिया कोटी॥ लक्ष्मनें यानल्याआपुलेपुष्टी॥ पुढेंधावोनिया विद
जेठी॥ रावणुपाचारीला॥२॥ होनानिजभुजा येस्फुदण॥ रणमंडळीमांडिलें ठाण॥ कोदंड त्पाका ककनिबाण
लाविलेसिनि॥३॥ विदजेठिस्तुमि ऐचा बाळु॥ रामानुजतो वेल्हाळु॥ भात्मलासुर्तिमंत काळु॥ राक्षसदळाते
रावणरथिचाथिरावा॥ तोचिमर्यादा वेळुजापावा॥ सौमित्रविदश्रीसिंधु हेलावा॥ नेथवरीलोटला॥४॥ जेसि
सख्खीयातेशार्वरी॥ सुर्यप्रकाशेउदयाचळावरी॥ तैसा कोपनुढ कोदंडधारी॥ रथाग्रिवे देखिला॥५॥ रावण
म्हणे ढळवादसौमित्रा॥ आतासंधानद सबवि[illegible]परीमार्तंडापुढें नक्षत्रा॥ किदिप्रतापतेजतुसे॥६॥
अदेइंद्राचेनिवज्रयाते॥ आनिऐरावतिचेनिदंते॥ युद्ध[illegible]हदलगनामासीयेरोमते॥ वक्रताआलीनाहि
हेस्मियामजरावणेस्मिबाळक॥ क्षीनम्हणपसि[illegible]नानकौतुक॥ तुसीयामाथवेमळेमस्तक॥ अद्यापिनि
वीतअसे॥७॥ कोनेन्नृपतिसी कोनेसंयामी॥ कोनेकाळीजयोपावलेतुह्मी॥ हेमजसांगदेमगदपभुमि
आक्रसुनियाराहे॥१०॥ आपनयासिह्मणाविसी विदचांगु॥ परीमजसीन घडेसंयोमसंगु॥ जेसाअग्निपुरुषेरि
पतंगु॥ तुल्यनानपवेचि॥११॥ ओंस्तुपर्णाआनिभुजंगु॥ वा केशरीआनितोनागु॥ माहाव्याघ्रआनिमृगु॥ कायस
महोतिल॥१२॥ म्हणोनितुमानविनेलक्ष्मणु॥ मिनाक्षिस्मराजरावणु॥ तुल्नमजसंयामदारुणु॥ सघडेरेनिर्बळा॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yeshwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

२

उचलुनियानिजकरु ॥ जोपडतयागगनासि देईलधिरु ॥ तोचिमजरावणेसीमहाविंदु ॥ संघटनिसाजीना ॥ १४ ॥
ससुद्रमर्यादासांडिता ॥ जोआवरुनुसकेभुजलत्ता ॥ तयाचिविरामजसमता ॥ क्षेत्राचामंउळी ॥ १५ ॥ मास्याधनु
ष्याषासुनिसुटतिशरद ॥ तेणेष्मेदुसकेमंन्दामेरुचेउदर ॥ तेहेलागतातुसेशरीरद ॥ कैचेउदेलपृथ्वीवरी ॥ १६ ॥
किंचंद्रबक्षेपडेअग्निकुंडी ॥ तैसासापडलासिसंग्रामाचांतोंडि ॥ आतांमासेनकोनव्हेंनारवोंडि ॥ होईलतुसी
येकाळी ॥ १७ ॥ ऐसादशकंठुबोलता ॥ अधिकनसाहेसौमित्रसुता ॥ मगप्रतिउत्तरजालादेता ॥ कोपेकरुनिल
क्षमनु ॥ १८ ॥ ह्मणेनेतष्कराकापट्यनिधी ॥ तुजविनाशकाळीविपरीतबुद्धि ॥ पुरलीतुसीयाजीविताचिअव
धी ॥ ह्मणोनिआह्मीयेथेआलो ॥ १९ ॥ आरेमिसौमित्रिनाहीबाळु ॥ परितुसीयारंन्दजीचाकाळु ॥ आतायेथे
नलगतावेळु ॥ कायेकरीननेपाहे ॥ २० ॥ आरेतुदशमुंडकिसमुजु ॥ परीमन्यकनुल्यजामचेदृष्टीउजु ॥ सिंहचपेस
लवीगजु ॥ तैसासापडलासिमज ॥ २१ ॥ तुझियाकदाचीनवदन ॥ करीतिनघुत्तमाचेबाण ॥ ऐसेचिमविष्य
असेजाण ॥ विधात्याचेलिखीत ॥ २२ ॥ सहस्रभुजाचावधिलाजेने ॥ तो भग्नदर्पकेलारायवेयेने ॥ ह्मणोनिरा
माचेनिनिजबाणे ॥ विसाभुजासिउरीकैचि ॥ २३ ॥ वावरलियाअगस्तीकरु ॥ आक्रमनेनपोटेसागरु ॥ ऐ
साहाविपरीतविचारु ॥ करणेनलगे ॥ २४ ॥ उदयाचळारूढजालियांदिनकरु ॥ निशिचाननासेअंधःकारु ॥
ऐसाहा ॥ ०॥ २५ ॥ आतासंधानकरीलनघुविरु ॥ आपिसिमेराहिलदशशिरु ॥ ऐसाहा ॥ ०॥ २६ ॥ सेपावलियाखगेश्व
रु ॥ संघटनिपुढेलविखारु ॥ ऐसाहा ॥ ०॥ २७ ॥ असोहेबहुतबोलने ॥ श्रीरामुजवत्तरवायाचिकारणे ॥ तोसमयोपाहे ॥

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२A

कवणे ॥ विपरितकरावा ॥ २८ ॥ कवीण बोलतसे लक्षमणु । कार्मुकी सज्ज करुनिया बाणु । म्हणे आजी दशमुख हरीणु । म्या पाद धियापो साधिला ॥ २९ ॥ सुशाक्रांत माझे शर । घोर खुं पाहाति तुझे करुधिर । आता सावधान हो इस्समोर । साहे संधान माझे ॥ ३० ॥ ऐसे बोलिय्लीया लक्षमणे । नवधणुष्य बारल्ली नावपो । मंदाचवुक्ते दुसके त्या बाणे । तैसो डिल्ले शर ॥ ३१ ॥ रुक्ष पुरवचित्र विचित्र सरव्ले । झाली वियूक्षता ने जाव्ले । येका पदिस ते वक्र आगव्ले । वोटवो ठि प्रसवति ॥ ३२ ॥ सुसाट्यो ते गुणी हुनि सुटले । आकाश अवकाशी बाणल्ले । तेये तसो मित्रे देखिल्ले । काळदंडासारीखे ॥ ३३ ॥ विदस्स धक सिरोमनि । संधान केले लक्ष्मुनिया बानि । रावणा वे शर येत क्षनि । तोडिले भुमंडळी ॥ ३४ ॥ निर्जिव सर्पय सरले । बाण तुटोनि पडले तयापरी । हे देखोनि संधान कोपे करी । पुणरपी रावणु ॥ ३५ ॥ शर दृष्टी पाहिली वि । मग बाण सोडिले सो मित्रात्मजे । जयाभाली वरी लिखित बिजे । रामनामा विजसति ॥ ३६ ॥ लक्षमन । गबाणि । रावण शर सुटले संघटनि । भालि भाकि चे खपाने धरनि । वैश्वानरु दृष्टीकरी ॥ ३७ ॥ शब्दशर ते पळुनि साडिति । तैसे बाण बाणाने तोडिति । समरावणु विचारी चित्ती । लक्षमनु निकावितु ॥ ३८ ॥ पुढे रावणे बुद्धि योजिली । पुर्वि ब्रह्मीयाने शक्ति होति दिधली । ते बिजमंत्रे जपो निदाविली । लक्षमनावरी ॥ ३९ ॥ कडकडाय माण उजेला यो शु । महन्तनास्सि वाटला त्रासु । आकाशि उजळला प्रकाशु । सहस्र विघूलता या ॥ ४० ॥ शक्ति आदळली जिअव धीवरी । तव लक्षमने भेदिली बहु ताशरी । ते व्दो नागतु टली अंबरी । अर्ध पडलि भुमंडळी ॥ ४१ ॥ अर्धशक्ति रे दिव्य मान । उतरली । ते लक्षमनाचे

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

आमिजाद्वळलि । पर्वतिंजेसिविजुपडलि ॥ सौमित्रभुमिसराहे ॥४२॥ पडलेदेखोनिलक्ष्मणाते । रावणुधाविंने
लाकपटमत्ते । मुष्टिवळोनिदशहस्ते ॥ ताडुणकरीताला ला ॥४३॥ देखोनिलक्ष्मणाचावेथासमयो ॥ क्रोधेखवळ
3 लाअंजनितनयो ॥ अग्निसिसाह्यपावेजैसावायो । ऐसाक्रोधेधाविनला ॥४४॥ बळेकठोरदोर्दंडउबलित । रावणावक्ष
स्थळावरीपिटीला ॥ तयाप्रहरासरिसावमुलागला । अरुद्धउदरीचे ॥४५॥ मुर्छेनासावरूनि तेअवस्थरी । रावणुगे
लानिजरथावरी । तवसौमित्रहीशरीरि ॥ सावधानजाला ॥४६॥ पुडतिधनुष्याबाउनिमुष्टी । रावणकरीताजालावराद
ष्टी । ऐसेनपुत्रमेदेखोनिदृष्टी ॥ चोपदुनिवढविले [illegible] ॥४७॥ मारुतिच्यास्कंदावरी । रावणारीआरोहणाकरी । तुलुण
बाणायेतलाकरी । अपुर्वसंधानकेले ॥४८॥ सहजन [illegible] करि । येकाशरसंधानासरीसे । शहासुरुवशहाहे
त्रेदाहाधनुष्ये । छेदुनिपाडिलीभुमि ॥४९॥ छुडेन [illegible] जमित्र । साश्रियाबाणाच्याप्रतिपात्रा । परिआजी
नमरिदशवगात्रा । जीवितरक्षिलेजाण ॥५०॥ आर्जे [illegible] प्रतिसंग्रामु । पंगिलित्त्वाम्रुगाध्वमु । रेसियास्तव
पावलासिश्रमु । अतिमानिकरूनि ॥५१॥ पळसतनु [illegible] जा । तैसातुसादेहनक्कबिंदाकिनजाला । हेजाणोनि
माजिस्थिरावला । दुसराबाणुमासा ॥५२॥ आरेतुजयावयाचासेवटी । मजतुजभालीभेटी । आतामंदोदरीबे
सेलतटी । दुःखसागराचिया ॥५३॥ तरीतुजाणयाचिलागी । तुजआजीसोडिलेरणरंगी ॥ आतासिघ्रजावोनि
यामेगी । कळत्रआपुले ॥५४॥ तुसीकुमरीकुमरेधाकुटी । स्नेहेरीघयाचेभेटी । सुखमात्रअनुभवियाहेदृष्टि ।
सकळासुहृदाते ॥५५॥ आनिकरावणासामतोतुज । हेराजनितिमधेसरेनासहज । जेमुख्यासिनकेबोजभु
द्धयुद्धासियावयाचि ॥५६॥ सर्वदळपडलियारणभुमि । मगयुधाप्रवर्तस्वामि । अमर्यादसैन्यअसतांसंग्रामी ।

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

३४

ननिघालेनृपतिने ॥ ५७ ॥ जरीतुसेजअनिसबंधुकुमर ॥ बसनिबलियेजेहिजीतिलेसुर ॥ आनिमंत्रिजंगल्लग निशाचर ॥
वानुरंगसीधुसमाप्त ॥ ५८ ॥ हेइनुकेसेंकार लियाविण ॥ आजीरथामाजविलेरण ॥ हेतुसेचिजनहितजाण ॥ आजीम
रुआलाहोता ॥ ५९ ॥ येवेळेवायेथोनियाजाइ ॥ नकोराहुरणांगनाचाठाइ ॥ दुसरीयानेमागुतायेइ ॥ मजसिंयुद्धाकारणे ॥
सुटलियामासाशरप्रवाहो ॥ तिलतुल्यरवंडिजेलतुसादेहो ॥ पुढिलियाजन्माउपरीमनुयहो ॥ करीनजाण विरोधिया ॥
तेसाबोलतसेनघुविंदु ॥ अवणेदर्पभग्नदशानिंदु ॥ अजेनव्यवलोकिलाअजगनु ॥ तैसाजिबोतनबोले ॥ ६२ ॥ दशीदी
दुःखेदेशाधडिजाला ॥ तैसारावणरनिहुनिप्रपला ॥ पनतिपुष्टिदेउनिनिघाला ॥ निजनगराप्रति ॥ ६३ ॥ सिहापासुनिसुटे
गजु ॥ किंगरुडापासुनिभुजंगु ॥ पाडध्यावेसंधानपासु निवृत्तसमु ॥ तैसारावणुनिघाला ॥ ६४ ॥ किंहरीनापासुनिपापमेल्छु किं
गंगाभानापासुनिविरावु ॥ नानासुर्यउदरतमवृंदु ॥ दिग्मंडल वंधी ॥ ६५ ॥ दरिद्रजायदेखोनिभाग्य ॥ सोहोनिरसेउदेलीया
वैराग्य ॥ किंविद्वांसादेखोनिययोग्य ॥ मगअज्ञानकोठेर ॥ असोदुविरापासोनिरावणुश्रनिघालाप्राणघेउनि ॥ सरीसिज
मर्यादवाहिनी ॥ सुरउल्गीवानवेगे ॥ ६६ ॥ मंत्रिजंगल्लगनिशा ॥ ६७ ॥ उलजीतअनिकायामोहोदर ॥ आनिकुंभकर्णाचेकुमर ॥
पडलेवेगेसि ॥ ६८ ॥ क्षयोनयेचिलंकापतिसि ॥ दुःखलुबध्दसर्वाचामानसि ॥ उचवदनेकोन्हीकोन्हासि ॥ नबोलतनिघाले ॥
पल्लवघेउनिमस्तकावरी ॥ रावणुप्रवेशलालंकापुरी ॥ जेसावनितावक्रामितरी ॥ लिंबुआलापेतो ॥ ७० ॥ नानादशनविशेषा
चिमांडार ॥ जेथेजंधासिगकलेविजन ॥ तैसेरावनाचेमनातनगर ॥ प्रवेशतावाटे ॥ ७१ ॥ युद्धकरीताश्रमलिसेना ॥ जीसिंआश
जालिस्वस्छाना ॥ संग्रामंडपीघेउनिप्रधाना ॥ रावणविचारीबैसला ॥ ७२ ॥ इतिश्रियुद्धकांडकथागमायेनि ॥ भविष्यवदली
वाल्मीकाचिसुवानि ॥ आनाकुंभकर्णवधुऐकाश्रवनि ॥ कृष्णदाससमुद्रलह्मणे ॥ ७३ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com